

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XIV — Nr. 234

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 8 aprilie 2002

SUMAR

	Pagina	Nr.	Pagina	
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE				
Decizia nr. 70 din 5 martie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare	1-5	39.		
Decizia nr. 75 din 7 martie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996	5-7			
			ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
			— Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 11/2000 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind finanțarea Proiectului de închidere a minelor și de atenuare a impactului social, în valoare de 44,5 milioane dolari S.U.A., semnat la București la 13 octombrie 1999	7-8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 70

din 5 martie 2002

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare

Nicolae Popa — președinte
Costică Bulai — judecător
Nicolae Cochinescu — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Petre Ninosu — judecător
Șerban Viorel Stănoiu — judecător
Lucian Stăngu — judecător
Ioan Vida — judecător
Gabriela Ghiță — procuror
Vlad Mihai Cercel — magistrat-asistent

Pe rol se află pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Előd Kincses în Dosarul nr. 5.569/2001 al Judecătoriai Sectorului 5 București.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 26 februarie 2002, în prezența părților și a reprezentantului Ministerului Public, și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când Curtea a amânat pronunțarea, în

vederea depunerii de concluzii scrise de către autorul excepției, pentru data de 5 martie 2002.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 13 septembrie 2001, pronunțată în Dosarul nr. 5.569/2001, **Judecătoria Sectorului 5 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare.** Excepția a fost invocată de Előd Kincses, reclamant în cadrul unui litigiu civil privind plata de daune morale pentru prejudiciul cauzat acestuia de către statul român.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia arată că dispozițiile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd pentru candidații la alegerile parlamentare condiția de a avea numai cetățenia română și domiciliul în țară, sunt neconstituționale față de prevederile art. 16 alin. (3) din Constituție. Textul constituțional impune această condiție numai pentru persoanele care ocupă deja funcții sau demnități publice, iar nu și pentru candidați, aceștia având posibilitatea, până la data validării mandatului, de a renunța la cetățenia străină. Chiar dacă s-ar accepta că prevederile art. 35 din Constituție extind cerința cetățeniei române exclusive și pentru candidații la alegerile parlamentare, autorul excepției apreciază că dispozițiile legale criticate, restrângând dreptul fundamental de a fi ales, încalcă prevederile constituționale ale art. 20 și, implicit, numeroase acte internaționale. Se invocă în acest sens prevederile art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 2 pct. 1 și 2 și ale art. 5 pct. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, ale art. 5 pct. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, prevederile art. 3 alin. 1 din Statutul Consiliului Europei, ale pct. 12 și ale pct. 13.1 și 13.7 din Documentul final al Reuniunii de la Viena, precum și ale pct. 5.7 și 5.9, ale pct. 6 tezele 1 și 2 și ale pct. 7.5 din Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a C.S.C.E. Autorul excepției afirmă că prin aceste dispoziții, ulterioare adoptării Constituției, prevederile art. 16 alin. (3) din Constituție au fost implicit modificate, în sensul eliminării interdicției pentru persoanele cu dublă cetățenie de a candida și de a ocupa funcții sau demnități publice. Această modificare implicită a Constituției constituie o altă posibilitate, pe lângă modificarea expresă reglementată prin prevederile art. 146 și următoarele din Legea fundamentală.

De asemenea, se invocă, pe de o parte, reglementările constituționale ale altor state, care nu interzic sau chiar prevăd expres posibilitatea de a candida pentru persoanele cu dublă cetățenie, iar pe de altă parte, practica autorităților române care, în unele cazuri, au permis candidatura și chiar ocuparea unor funcții sau demnități publice de către persoane cu dublă cetățenie.

În timpul ședinței de judecată, precum și în concluziile scrise, depuse la dosarul Curții Constituționale, autorul excepției a reluat, în esență, motivele de neconstituționalitate invocate în fața instanței de judecată, invocând în plus prevederile art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale art. 2 pct. 1 și art. 25 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. De asemenea, a mai arătat că Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a C.S.C.E. nu este numai un document politic, ci și unul

juridic, fiind inclus în tratatele bilaterale încheiate de România cu Republica Federală Germania, Ungaria și Ucraina. Admițând că Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost adoptată anterior Constituției, iar cele două pacte invocate au fost, de asemenea, ratificate de România înainte de adoptarea Constituției din 1991, autorul excepției a considerat că ar fi inadmisibil ca printr-o constituție democratică să se restrângă drepturi recunoscute prin acte normative adoptate în timpul unui regim totalitar.

Judecătoria Sectorului 5 București, exprimându-și opinia, consideră că excepția de neconstituționalitate, deși admisibilă, este neîntemeiată, fără însă a motiva această susținere.

Potrivit dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția de neconstituționalitate este nefondată. În primul rând se apreciază că ocuparea unei funcții sau demnități publice de către o persoană cu dublă cetățenie nu contravine prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (3), acestea fiind justificate de natura și importanța acestor funcții sau demnități. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 50 din Constituție privind fidelitatea față de țară, în cazul persoanelor cu dublă cetățenie care ar ocupa funcții sau demnități publice, cumulul de fidelități nefiind posibil. În ceea ce privește argumentul privind posibilitatea renunțării la cetățenia străină până la data validării mandatului, se apreciază că acesta „nu poate fi luat în considerare, o asemenea situație nefiind prevăzută în Constituție sau de un alt act normativ“.

În al doilea rând se consideră că dispozițiile legale criticate nu contravin prevederilor din actele normative internaționale invocate de autorul excepției. Prevederile art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului nu sunt încălcate, întrucât prin cuvintele „*ale țării sale*“ se exprimă „fidelitatea sacră față de țară, care nu poate fi exercitată în cumul cu o altă fidelitate, față de o altă țară“. Sunt invocate și dispozițiile art. 29 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și ale art. 19 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care reglementează limitarea exercițiului unor drepturi în anumite împrejurări ce țin de apărarea ordinii publice și a securității naționale.

Cu privire la susținerea autorului excepției privind modificarea implicită a prevederilor art. 16 alin. (3) din Constituție, se consideră că aceasta este inadmisibilă, întrucât se solicită Curții Constituționale să declare o dispoziție din Constituție ca fiind contrară actelor internaționale privind drepturile omului. În sprijinul argumentelor sale Guvernul invocă și Decizia Curții Constituționale nr. 226/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 26 septembrie 2001. Pentru toate aceste argumente se solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere exprimat de Guvern, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12, și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 164 din 16 iulie 1992, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții având următorul cuprins: „Nu pot candida persoanele care, la data depunerii candidaturii, nu îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 35 din Constituție pentru a fi alese.”

Dispozițiile constituționale invocate de autorul excepției în susținerea acesteia sunt următoarele:

— art. 11 alin. (1): „Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.”;

— art. 16 alin. (3): „Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară.”;

— art. 20: „(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele prietoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale.”

În susținerea excepției autorul acesteia a invocat și următoarele dispoziții din acte internaționale:

— art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: „Fiecare persoană se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici un fel de deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.”;

— art. 21 pct. 1 și 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: „1. Orice persoană are dreptul să participe la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși.

2. Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale.”;

— art. 2 pct. 1 și 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale: 1. Fiecare stat parte la prezentul Pact se angajează să acționeze, atât prin propriul său efort, cât și prin asistență și cooperare internațională, în special pe plan economic și tehnic, folosind la maximum resursele sale disponibile pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în prezentul pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare.”;

— art. 5 pct. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale: „Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.”;

— art. 2 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: „Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care

se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.”;

— art. 5 pct. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: „Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice stat parte la prezentul Pact prin aplicarea legilor, convențiilor, regulamentelor sau cutumelor, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.”;

— art. 25 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: „Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una din discriminările la care se referă art. 2 și fără restricții nerezonabile: [...]

c) de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa.”;

— art. 3 alin. 1 din Statutul Consiliului Europei, ratificat de România prin Legea nr. 64/1993: „Fiecare membru al Consiliului Europei trebuie să accepte principiile statului de drept și principiul în virtutea căruia fiecare persoană aflată sub jurisdicția sa trebuie să se bucure de drepturile și libertățile fundamentale ale omului.”;

— pct. 12, 13.1 și 13.7 din Documentul final al Reuniunii de la Viena și pct. 5.7, 5.9, pct. 6 tezele 1 și 2 și pct. 7.5 din Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a C.S.C.E., texte al căror conținut nu este publicat în traduceri oficiale.

Analizând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea constată, în primul rând, că prevederile art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 2 pct. 1 și ale art. 25 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, precum și argumentul conform căruia Documentul Reuniunii de la Copenhaga este un document juridic, datorită includerii sale în cuprinsul tratatelor bilaterale încheiate de România cu Republica Federală Germania, Republica Ungară și Ucraina, au fost invocate de către autorul excepției pentru prima dată în timpul ședinței de judecată și, ulterior, în concluziile scrise. Având în vedere că aceste motive nu sunt unele noi, ci reprezintă o dezvoltare a celor invocate în fața instanței de judecată, Curtea urmează să analizeze și aceste susțineri ale autorului excepției.

Pe fond, autorul excepției de neconstituționalitate invocă, pe de o parte, neconstituționalitatea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 față de prevederile art. 16 alin. (3) din Constituție, pe motivul că textul constituțional prevede condiția cetățeniei române exclusive pentru persoanele care ocupă funcții sau demnități publice, în timp ce dispozițiile legale extind această cerință și pentru candidați, iar pe de altă parte, contrarietatea dintre dispozițiile criticate și art. 20 din Constituție, raportat la anumite prevederi din actele internaționale, pe motivul că acestea din urmă nu interzic persoanelor cu dublă cetățenie să ocupe funcții sau demnități publice.

I. În ceea ce privește primul motiv de neconstituționalitate, Curtea constată că este neîntemeiat. Potrivit prevederilor art. 35 alin. (1) din Constituție, „Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 37 alineatul (3)”. Din formularea acestui text constituțional rezultă că aceste condiții, ce privesc cetățenia română exclusivă și domiciliul în țară, sunt condiții de eligibilitate a unei persoane într-o anumită funcție sau demnitate publică, iar nu condiții de compatibilitate. În cadrul procedurii electorale verificarea

respectării acestor condiții se face la momentul depunerii candidaturilor. Declarația de acceptare a candidaturii reprezintă manifestarea de voință a persoanei de a-și exercita dreptul de a fi ales și, de aceea, la acest moment trebuie verificată îndeplinirea acestor condiții. De asemenea, este necesară o perioadă până la data alegerilor și pentru a da posibilitatea instanțelor de a se pronunța asupra contestațiilor privind candidații care se consideră că nu îndeplinesc condițiile constituționale și legale pentru a fi aleși. De altfel, când legiuitorul constituind a dorit să stabilească o altă dată la care să fie îndeplinite anumite condiții, a prevăzut prin alin. (2) al art. 35 ca data alegerilor să fie momentul când trebuie îndeplinită condiția de vârstă din partea unei persoane pentru a putea fi aleasă.

II. În ceea ce privește cea de-a doua categorie de susțineri ale autorului excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că prin Decizia nr. 226 din 3 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 26 septembrie 2001, a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare, excepție întemeiată, în esență, pe aceleași argumente, iar prin Decizia nr. 350 din 19 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 117 din 13 februarie 2002, s-a pronunțat asupra unei excepții de neconstituționalitate privind chiar dispozițiile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992, cu modificările și completările ulterioare, respingând-o.

În considerentele deciziilor menționate Curtea a reținut că Declarația Universală a Drepturilor Omului și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice reglementează drepturile electorale, ținând seama de apartenența persoanei la un anumit stat. Astfel Declarația Universală a Drepturilor Omului, atunci când are în vedere accesul unei persoane la funcțiile publice, la art. 21 pct. 2, stabilește că este vorba de funcțiile publice „*ale țării sale*“. La fel Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice la art. 25 lit. c) prevede că este vorba de dreptul persoanei „*de a avea acces [...] la funcțiile publice din țara sa*“. Pe de altă parte, deși art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului stabilește că exercițiul drepturilor este apărât împotriva oricărei discriminări, totuși art. 29 pct. 2 prevede că, „*În exercițiul drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege, în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți, precum și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică*“. De asemenea, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice la art. 19 pct. 3 stabilește că exercițiul drepturilor și libertăților poate fi supus unor limitări stabilite prin lege, care sunt necesare apărării securității naționale și ordinii publice. Mai mult, prevederile art. 25 din același pact, referindu-se în mod expres la dreptul de a alege și de a fi ales, precizează că aceste drepturi trebuie să fie exercitate „*fără restricții nerezonabile*“, fapt ce implică posibilitatea unor restricții privind exercitarea acestor drepturi.

Rezultă de aici că, pe de o parte, fiecare cetățean are dreptul de a fi ales în organele de conducere ale țării sale, iar, pe de altă parte, acest drept poate fi supus anumitor restricții rezonabile. Legiuitorul român, având în vedere aceste prevederi, a stabilit, ca o astfel de restricție, că doar persoanele care dețin numai cetățenia română și domiciliul în țară pot ocupa funcții sau demnități publice. Prin aceleași decizii Curtea a mai constatat că dispozițiile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 dau astfel expresie

principiului constituțional al fidelității față de țară, consacrat la art. 50 din Constituție, fidelitate ce nu poate fi asigurată în cazul persoanelor cu dublă cetățenie, fiind, de asemenea, justificate de prevederile art. 49 alin. (1) din Constituție privind apărarea siguranței naționale.

În ceea ce privește susținerea autorului excepției că prevederile art. 16 alin. (3) din Constituție ar fi fost modificate implicit prin ratificarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, a Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice și a Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Curtea a constatat că este neîntemeiată. Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost adoptată la data de 10 decembrie 1948, conferindu-i-se forță juridică prin prevederile art. 20 alin. (1) din Constituție, iar cele două pacte au fost ratificate de România la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974, în consecință neputându-se susține că aceste acte internaționale au fost ratificate ulterior adoptării Constituției, modificând prevederile acesteia. Având în vedere că nu au intervenit elemente noi de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții, considerentele și soluțiile pronunțate în deciziile menționate sunt pe deplin valabile și în prezenta cauză.

În ceea ce privește susținerea ulterioară a autorului excepției, conform căreia ar fi inadmisibil ca prin adoptarea Constituției să se restrângă exercițiul unor drepturi garantate anterior prin acte internaționale, și aceasta este neîntemeiată, întrucât, după cum s-a arătat mai sus, actele internaționale invocate nu recunosc dreptul de a fi ales în mod absolut, permițând anumite restricții.

În altă ordine de idei Curtea reține că susținerea potrivit căreia un act normativ internațional ar putea modifica implicit prevederile constituționale este neîntemeiată. Modificarea prevederilor constituționale se realizează doar prin procedura revizuirii Constituției, reglementată de dispozițiile art. 146 și următoarele. Prevederile art. 20 alin. (1) din Constituție stabilesc o modalitate de interpretare a dispozițiilor constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor în acord cu actele internaționale, iar nu preeminența dreptului internațional asupra prevederilor constituționale, în cazul contrarietății acestora. Pe de altă parte referirea din art. 20 alin. (2) la „*legile interne*“ trebuie înțeleasă ca excluzând Constituția. Aceasta deoarece tratatele internaționale sunt ratificate prin legi organice sau ordinare, în funcție de obiectul acestora, legile de ratificare a tratatelor internaționale prevalând asupra celorlalte legi interne de aceeași natură. Ar fi inadmisibil ca o lege de ratificare a unui tratat, adoptată în conformitate cu regulile procedurale privind adoptarea legilor ordinare sau organice, să prevaleze asupra Constituției, supremația acesteia în cadrul sistemului juridic național fiind asigurată prin prevederile art. 51. De asemenea, pentru revizuirea Constituției se prevede o procedură specială, menită să asigure o mai mare stabilitate normelor constituționale și o mai mare siguranță în sistemul legislativ al țării.

În final Curtea constată că Documentul final al Reuniunii de la Viena și Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a C.S.C.E. nu sunt acte internaționale ratificate de România și deci nu pot fi luate în considerare în examinarea excepției de neconstituționalitate. Chiar dacă în Tratatul dintre România și Republica Federală Germania privind cooperarea prietenească și parteneriatul în Europa, ratificat prin Legea nr. 95/1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 24 septembrie 1992, în Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate dintre România și

Republica Ungară, ratificat prin Legea nr. 113/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 250 din 16 octombrie 1996, și în Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina, ratificat prin Legea nr. 129/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 16 iulie 1997, se fac referiri la Documentul Reuniunii de la Copenhaga, acest lucru nu conferă acestui din urmă act un alt caracter. Documentul rămâne, în individualitatea sa, unul politic, la care statele semnatare fac trimitere pentru a-și reafirma

voința politică ce a dus la semnarea lui. Așa fiind, și această susținere urmează să fie respinsă.

Nici invocarea Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale nu este relevantă, întrucât dreptul de a fi ales nu intră în obiectul de reglementare al pactului. În ceea ce privește textul art. 3 alin. 1 din Statutul Consiliului European, acesta nu se referă la exercitarea dreptului de a fi ales de către persoanele cu dublă cetățenie, și ca atare dispozițiile legale criticate nu contravin acestuia.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Előd Kincses în Dosarul nr. 5.569/2001 al Judecătoriei Sectorului 5 București.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 martie 2002.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Magistrat-asistent,
Vlad Mihai Cercel

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 75

din 7 martie 2002

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996

Nicolae Popa	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996, excepție ridicată de Claudiu Ștef și Eleonora Ștef în Dosarul nr. 511/2001 al Curții de Apel Galați — Secția civilă.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 5 martie 2002 și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la data de 7 martie 2002.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 10 mai 2001, pronunțată în Dosarul nr. 511/2001, **Curtea de Apel Galați — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996.** Excepția a fost ridicată de Claudiu Ștef și Eleonora Ștef cu ocazia soluționării recursului declarat împotriva Deciziei civile nr. 478/2000, pronunțată de Tribunalul Bacău.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile art. I alineatul ultim din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 nu sunt în concordanță cu art. 70 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată (articol prin care a fost abrogat Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor), iar astfel se încalcă prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție care consacră principiul neretroactivității legii. De asemenea, se susține că art. II pct. I din aceeași ordonanță contravine prevederilor constituționale ale art. 11, 20, 26, 37, 41 și 51, precum și ale art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor

Omului. Se arată că în baza acestor dispoziții legale două treimi dintre proprietari încalcă drepturile unei treimi dintre proprietari.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, consideră că nici una dintre dispozițiile legale criticate nu contravine prevederilor constituționale invocate. Se apreciază că nu se încalcă dreptul de asociere și nici dreptul de proprietate al cetățeanului.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispozițiile legale criticate nu contravin textelor constituționale invocate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996, ordonanță publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 460 din 30 noiembrie 1998.

Textele de lege criticate au următorul cuprins:

— Art. I: „*Articolul 69 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997, se modifică și va avea următorul cuprins:*

«*Art. 69. [...] Până la data dobândirii personalității juridice a asociației de proprietari, asociațiile de locatari constituite potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor își desfășoară activitatea pe baza statutului propriu și a dispozițiilor prezentei legi.*»“;

— Art. II: „*Regulamentul-cadru al asociațiilor de proprietari, cuprins în anexa nr. 2 la Legea locuinței nr. 114/1996, se modifică după cum urmează:*

1. *Articolul 4 va avea următorul cuprins:*

«*Art. 4. — Asociația de proprietari se constituie pe baza hotărârii a cel puțin două treimi din numărul proprietarilor apartamentelor și ai spațiilor cu altă destinație decât cea de locuință din cadrul unei clădiri.*

În clădirile de locuit cu mai multe tronsoane sau scări se pot constitui asociații de proprietari și pe fiecare tronson sau scară în parte, dacă proprietatea comună, aferentă fiecărui tronson sau fiecărei scări, poate fi delimitată și dacă este posibilă repartizarea cheltuielilor comune pe tronsoane sau pe scări.»“

Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că aceste dispoziții legale contravin prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (2), referitoare la neretroactivitatea legii, ale art. 11 și 20, relative la efectele juridice ale tratatelor internaționale, ale art. 26, privind viața intimă, familială și privată, ale art. 37, privind dreptul de asociere, ale art. 41, referitoare la protecția proprietății private, precum și ale art. 51, relative la respectarea Constituției și a legilor. Se mai susține că art. II pct. 1 din ordonanța criticată contravine și art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit căruia: „*Nimeni nu poate fi obligat să facă parte dintr-o asociație.*“

I. Referitor la susținerea autorilor excepției, potrivit căreia art. I alineatul ultim din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 încalcă prevederile art. 15 alin. (2), deoarece „a reabilitat“ Decretul nr. 387/1977, decret care a fost abrogat prin efectul art. 70 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, Curtea constată că aceasta nu poate fi reținută.

Prin art. I pct. 18 din Legea nr. 145 din 27 iulie 1999 pentru modificarea și completarea Legii locuinței nr. 114/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 9 septembrie 1999, art. 70 a fost, la rândul său, abrogat. În plus, pct. 17 al art. I din această ultimă lege prevede că, „*Până la data dobândirii personalității juridice a asociației de proprietari, asociațiile de locatari constituite potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor își desfășoară activitatea pe baza statutului propriu și a dispozițiilor prezentei legi*“. În aceste condiții Statutul privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, aprobat prin Decretul nr. 387/1977, se integrează, alături de alte reglementări, între care Legea locuinței nr. 114/1996, cadrulul juridic aplicabil domeniului gospodăririi locative, până la finalizarea procesului de transformare a asociațiilor de locatari în asociații de proprietari. În speță se constată că aceste dispoziții tranzitorii nu pot fi considerate ca având caracter retroactiv. De asemenea, aplicarea noii reglementări se justifică în temeiul principiului aplicării legii noi situațiilor juridice în curs.

În consecință, dispozițiile art. I alineatul ultim din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998, identice cu cele ale art. I pct. 17, nu contravin principiului neretroactivității legii.

II. Se susține de către autorii excepției că art. II pct. 1 din ordonanța de urgență criticată contravine prevederilor constituționale ale art. 11, 20, 37, 41 și 51, citate mai sus, întrucât, aderând la asociația de proprietari, dreptul de proprietate suportă limite.

Analizând aceste susțineri, Curtea constată că motivele de neconstituționalitate invocate nu pot fi primite, întrucât atât prevederile art. 37 din Constituție relative la dreptul de asociere, cât și ale art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului consacră un drept fundamental cu caracter social-politic, care oferă posibilitatea cetățenilor de a se asocia în mod liber în partide sau formațiuni politice, sindicate ori alte forme de organizare, cu scopul de a lua parte la diverse activități politice, sociale, culturale și altele asemenea.

În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 168 din 28 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 24 februarie 2000. Cu acel prilej Curtea a mai reținut că în anumite situații legiuitorul poate institui forme speciale de asociere ce urmăresc salvagardarea unor interese de ordin

general și care, în perspectiva scopurilor pe care le urmăresc, nu se circumscriu conceptului de liberă asociere, astfel cum acesta este conturat prin prevederile art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, respectiv, prin cele ale art. 37 din Constituție. De asemenea, Curtea a constatat că, *mutatis mutandis*, asociația de locatari prevăzută de Decretul nr. 387/1977 se află într-o asemenea situație juridică. În adevăr, această categorie de asociații a fost creată, prin lege, în vederea realizării unui scop de interes general, și anume administrarea în bune condiții a clădirilor cu mai multe apartamente, luându-se în seamă totodată și interesele locatarilor legate de realizarea unei bune conviețuiri, inclusiv pentru stabilirea costurilor și a cheltuielilor comune, a repartizării lor pe fiecare locatar, a reparațiilor și amenajărilor necesare etc. Rezolvarea problemelor pe care le implică locuirea și administrarea unui imobil cu mai mulți

locatari impune, în consecință, o asociere, fără de care drepturile și interesele legitime ale celor ce locuiesc în imobilul respectiv ar putea fi afectate prin apariția unor neînțelegeri sau litigii.

În ceea ce privește invocarea, în susținerea criticii de neconstituționalitate, a prevederilor constituționale ale art. 26, relative la viața intimă, familială și privată, ale art. 41, referitoare la protecția proprietății private, și ale art. 51, privind obligativitatea respectării Constituției și a legilor, Curtea constată că acestea nu sunt înfrânte de dispozițiile art. II pct. 1 din ordonanța de urgență criticată, deoarece interesul pe care îl reclamă autorii excepției de neconstituționalitate nu poate fi considerat că face parte din categoria drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de normele constituționale sus-menționate.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I alineatul ultim și ale art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/1998 pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996, excepție ridicată de Claudiu Ștef și Eleonora Ștef în Dosarul nr. 511/2001 al Curții de Apel Galați — Secția civilă.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 7 martie 2002.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

privind modificarea și completarea art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 11/2000 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind finanțarea Proiectului de închidere a minelor și de atenuare a impactului social, în valoare de 44,5 milioane dolari S.U.A., semnat la București la 13 octombrie 1999

În temeiul prevederilor art. 114 alin. (4) din Constituția României,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Articol unic. — Articolul 3 din Ordonanța Guvernului nr. 11/2000 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind finanțarea Proiectului de închidere a

minelor și de atenuare a impactului social, în valoare de 44,5 milioane dolari S.U.A., semnat la București la 13 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 28 din 26 ianuarie 2000, aprobată

cu modificări prin Legea nr. 168/2000, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Comisiunile și spezele bancare se pot plăti și din dobânda bonificată la contul special. Aceste sume vor fi deduse din vărsămintele dobânzilor datorate de Ministerul Industriei și Resurselor (prin U.M.P.) bugetului de stat.“

2. După alineatul (3) se introduc alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) În scopul implementării componentei de atenuare a impactului social al Proiectului cofinanțarea fondului pentru plăți în cadrul programului de stimulente financiare acordate antreprenorilor locali în vederea angajării și instruirii persoanelor fără loc de muncă, provenite din activitatea

minieră și din activități conexe acesteia, cheltuielile cu deplasarea (transport, diurnă, cazare, combustibil) și instruirea personalului Agenției Naționale pentru Dezvoltarea și Implementarea Programelor de Reconstrucție a Zonelor Miniere, precum și remunerarea serviciilor de consultanță pe termen scurt se suportă din contribuția României la realizarea acestuia.

(3²) Prin derogare de la prevederile art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile și instituțiile publice, autoturismele achiziționate din fondurile proiectului vor fi utilizate pentru activitățile specifice cerute de managementul și implementarea acestuia, în limita cheltuielilor prevăzute cu acest scop în proiect, aprobate anual, prin ordin al coordonatorului proiectului.“

PRIM-MINISTRU
ADRIAN NĂSTASE

Contrasemnează:

p. Ministrul industriei și resurselor,
Mihai Berinde,
secretar de stat

Ministrul finanțelor publice,
Mihai Nicolae Tănăsescu

București, 28 martie 2002.
Nr. 39.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro